

İKİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE HAKLI SEBEPLE ORTAKLIKTAN ÇIKARMA KARARI ALINAMAYACAĞI YÖNÜNDEKİ YARGITAY İÇTİHADININ DEĞERLENDİRİLMESİ

THE EVALUATION OF THE PRECEDENT OF THE TURKISH COURT OF CASSATION STATING THAT THE DECISION REGARDING THE EXCLUSION OF THE PARTNER DUE TO JUST REASON CAN NOT BE TAKEN IN LIMITED COMPANIES WITH TWO PARTNERS

Hakemli Makale
Yaşar Can GÖKSOY*

İÇİNDEKİLER

I. LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKARMA KARARINA İLİŞKİN GENEL ESASLAR:	441
II. İKİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKARMA KARARI ALINIP ALINAMAYACAĞINA DAİR YARGITAY KARARLARI İLE BUNLARIN HUKUKİ DAYANAKLARI:	444
III. ORTAKLIKTAN HAKLI SEBEPLE ÇIKARMA KARARI İÇİN ÖNGÖRÜLEN NİSABIN (TTK M. 621) HUKUKİ NİTELİĞİ VE ANLAMI:	446
SONUÇ	452
KAYNAKÇA	452

ÖZ

Limited şirketlerde, şirket sözleşmesinde belirtilen sebeplerle ortağın ortaklıktan çıkarılması ya da haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması talebiyle dava açılmasına ilişkin genel kurul kararının, TTK m. 621/1 hükmünde “önemli kararlar” için öngörülen nisaplarla alınması gerekir. Yargıtay’ın yerleşik içtihadı, iki ortaklı limited şirketlerde bu nisabın sağlanamayacağı ve dolayısıyla genel kurulda haklı sebeple ortaklıktan çıkarma davası açılmasına ilişkin karar alınamayacağı yönündedir. Bu içtihada göre, iki ortaklı limited şirketlerde haklı sebeple ortaklıktan çıkarma davası açılması imkansızdır. Yargıtay tarafından varılan bu sonuç, kanunun lafzına ve amacına uygun değildir. Önemli kararlar için TTK m. 621/1 hükmünde öngörülen nisabın, iki ortaklı limited şirketlerde çıkarma kararı alınmasını her halde imkânsız kılacak şekilde yorumlanması mümkün değildir. Bu çalışmada, TTK m. 621 hükmünde, “*temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması*”

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1096878

Makalenin Geliş Tarihi: 1 Nisan 2022

Makalenin Kabul Tarihi: 17 Ekim 2022

* Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı.

ORCID: 0000-0002-7408-0889

olarak ifade edilen nisabın hukuki niteliği ve anlamı ele alınmak suretiyle, bahsi geçen Yargıtay içtihadı eleştirel bir bakış açısı altında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İki ortaklı limited şirket, haklı sebeple ortaklıktan çıkarma kararı, Yargıtay içtihadı, önemli kararlar, nisap

ABSTRACT

In limited companies, the decision of the general assembly regarding the exclusion of the partner from the partnership due to reasons specified in the articles of association or the filing of a lawsuit with the same purpose due to justified grounds shall be taken with the quorums stipulated for “important decisions” in Art. 621/1 of the Turkish Commercial Code. According to the established precedent of the Turkish Court of Cassation, this quorum can not be achieved in limited companies with two partners. Therefore, the decision regarding the filing of a lawsuit for the exclusion of the partner due to justified grounds can not be taken by the general assembly. Pursuant to this jurisprudence, it is impossible to file a lawsuit for the exclusion of a partner due to justified grounds in limited companies with two partners. This conclusion reached by the Turkish Court of Cassation is not compatible with the wording and purpose of the law. It is not possible to interpret the quorum stipulated in Art. 621/1 of the Turkish Commercial Code for the important decisions in such a way that makes it impossible to take a decision regarding the exclusion of the partner in limited companies with two partners in any case. In this study, the aforementioned precedent of the Turkish Court of Cassation will critically evaluated by considering the legal nature and meaning of the quorum, which is expressed as “at least two-thirds of the votes represented and the absolute majority of the share capital having voting rights” in Art. 621/1 of the Turkish Commercial Code.

Keywords: Limited company with two partners, the decision regarding the exclusion from the partnership due to justified grounds, the precedent of the Turkish Court of Cassation, important decisions, quorum

I. LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKARMA KARARINA İLİŞKİN GENEL ESASLAR:

TTK m. 640/1 hükmü uyarınca, şirket sözleşmesinde, bir ortağın genel kurul kararı ile şirketten çıkarılabileceği sebepler öngörüldüğü takdirde, ortağın genel kurul kararı ile ortaklıktan çıkarılması mümkün olduğu gibi, aynı hükmün üçüncü fıkrasına göre, şirketin istemi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak çıkarılması da mümkündür.

Her iki durumda da, ortaklıktan çıkarma konusunda alınması gereken genel kurul kararı, TTK m. 621 hükmünde bentler halinde sayılan “önemli kararlar” arasında yer almaktadır (TTK m. 621/1-h). Dolayısıyla, ortaklıktan çıkarma kararının, TTK m. 621 hükmünde belirtildiği üzere, *temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması* suretiyle alınması gerekir. Genel kurulun bu yetkisi devredilemez niteliktedir¹. Genel kurul kararı, çıkarma davası için dava şartı niteliğinde olup, hâkim tarafından resen dikkate alınması gerekir².

Genel kurul tarafından ortaklıktan çıkarma kararı alınmasına ilişkin dava şartı, iki ortaklı limited şirketler için de geçerlidir. Kanunda iki ortaklı limited şirketleri genel kurul kararından ayrı tutan herhangi bir düzenleme mevcut değildir³.

¹ BİÇER, Levent/HAMAMCIOĞLU, Esra, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, İKÜHFD, 16 (2) 2017: 343-381, s. 367; DOĞAN, Sema Nur, **Limited Şirketler Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, 1.Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 110. Şirket sözleşmesinde, ortaklık sıfatının kendiliğinden sona ermesi şart edilemeyeceği gibi, bu konuda karar alma yetkisinin müdüre ya da genel kuruldan başka bir kurul ya da komiteye devredilmesi de mümkün değildir. Bkz. AKER, Halit, **Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebep Fesih Davasına İlişkin Bazı Değerlendirmeler**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt:32, Sayı:1, Mart 2016, s. 63-150, s. 96.

² Buna karşılık, genel kurul kararı alınmadan dava açılmış ise, HMK m. 90 uyarınca bu kararın alınması için şirkete uygun bir süre verilmesi ve bu süre içinde dava açılmadığı takdirde davanın reddedilmesi gerekir. Bu yönde bkz. BAHTİYAR, Mehmet, **İki Kişilik Ortaklıkta Haklı Sebep Çıkarma Davası ve Yargıtay Kararları**, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, 30.Sempozyum, Ankara, 2017, s. 103-130, s. 110.

³ İki ortaklı limited şirketlerde genel kurul kararının aranmaması gerektiği yönündeki aksi görüş için bkz. BAHTİYAR, 2017, s. 111 vd. Yazar, iki kişilik limited şirketlerde bir ortağın diğer ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için doğrudan dava açılabileceği, sadece davanın şirket adına açılması ve genel kurul şartı gerekçe gösterilmek suretiyle bu davanın açılmasının önüne geçilemeyeceği, zira en az iki ortaklı limited şirket modeline göre düzenlenmiş olan eTTK m. 551/III hükmü kanuna alınırken yeni TTK'ya göre limited şirketin tek ortaklı olabileceği ihtimalinin dikkate alınmadığı ve bu konuda bir yasal boşluğun meydana geldiği gerekçelerine dayalı olarak, iki ortaklı limited şirketlerde genel kurul kararı aranmaması ve ortağın kendi adına çıkarma davası açabileceğinin kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu hususta benzer gerekçelerle, örtülü bir kanun boşluğunun varlığından hareketle, TMK m. 1 uyarınca hâkimin hukuk yaratma yetkisine istinaden, her bir ortağın yekdiğerine ya da en azından müdür olan ortağın diğerine genel kurul kararı aranmaksızın dava açabileceği yönünde bkz. AKER, s. 105-106. Şener de, iki ortaklı limited şirkette açılan haklı sebeple çıkarma davasında şirket herhangi bir role sahip olmadığından, davanın haklı sebebi meydana getirdiği iddia edilen ortağa karşı diğer ortak tarafından açılabileceği görüşündedir. Bkz. ŞENER, Oruç Hami, **Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi**, Ankara, 2020, s. 1010. Aynı görüşte olan Çakır da, bu görüşüne gerekçe olarak, TTK m. 640/3 hükmü ortağın şirketten haksız olarak çıkarılmasını engellemeyi amaçladığı halde, iki ortaklı limited şirketlerde bu amacın gerçekleşmesinin imkânsız olduğu ve mahkemenin sebepleri inceleyerek nihai kararı verecek olmasının ortağın haksız olarak şirketten çıkarılmasını engelleyeceği hususunu ileri sürmektedir. Diğer yandan, aynı yazara göre, iki ortaklı limited şirketlerde ortaklıktan çıkarılmaya ilişkin uyuşmazlık, şirket ile ortak arasında değil; iki ortak arasında cereyan ettiği için, şirketin ortak sayısına bakılmaksızın, her durumda genel kurul

Bu noktada belirtilmesi gereken diğer bir husus, Türk öğretisinde hâkim görüş uyarınca, ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için alınması gereken genel kurul kararında, çıkarılacak ortağın oy hakkından yoksun olmadığı ve oy hakkına sahip olduğudur⁴.

kararı aranması, aktif dava ehliyeti bakımından, taraf teşkilinin sağlanamamasına sebebiyet verebilecektir. Bkz. ÇAKIR, Ayşe, **İki Ortaklı Limited Şirkette Ortağın Çıkarılmasında Genel Kurul Kararının Aranması Problemi**, TAAD, Yıl:9, Sayı:36, Ekim 2018, s. 241-263, s. 260. Kanımızca, iki ortaklı limited şirketlerde haklı sebeple ortaklıktan çıkarma davası açılması için genel kurul kararı alınmasına gerek olmadığı görüşüne katılmak mümkün değildir. Çıkarma kararı için aranan ağırlaştırılmış nisabın amacı, bu nisabı sağlayamayan ortakların haklı sebeple çıkarma davası açmalarını engellemektir. Dolayısıyla, burada yasa koyucunun sadece önemli kararlar için öngörülen nisabı sağlayabilen ortakların çıkarma davası açabilmeleri yönünde bilinçli bir tercihi söz konusudur. İki ortaklı limited şirketler bakımından da farklı bir durumun varlığından söz etmek mümkün değildir. Bu bakımdan, iki ortaklı limited şirketlerde de, önemli kararlar için öngörülen nisabı sağlayamayan küçük ortağın büyük ortak aleyhine çıkarma davası açamamasının, kanunun amacına uygun olduğu kabul edilmelidir. Diğer yandan, TTK m. 640/3 hükmü uyarınca haklı sebeple çıkarma davasının şirket tüzel kişiliği tarafından açılması gerektiğinden, bu davanın iki ortak arasında cereyan ettiği söylenemez. Nihayet, kanunda iki ortaklı limited şirketleri genel kurul kararlarından muaf tutan bir hüküm bulunmadığı sürece, bu şirketlerde ortaklıktan çıkarma için genel kurul kararı gerekmediğini iddia etmek kanımızca mümkün değildir. Bu hususta, ortak sayısı ne olursa olsun tüm limited şirketlerde belirli bir sermaye ve oy çoğunluğuna sahip ortakların iradesiyle çıkarma davası açılması kararı alınabileceği ve dava açma hakkının şirkete tanınmasının yasa koyucunun bilinçli bir tercihi olduğu yönünde bkz. DURAL, Ali, **İki Ortaklı Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarma Davasında Ortağın Davacı Sıfatı ve Yargıtay Uygulaması**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:16, Sayı:197-198, Ocak-Şubat 2021, s. 413-421, s. 418, 420.

⁴ KIRCA, İsmail/GÜREL, Murat, **Limited Şirket Ortağının Kendisini Çıkarmaya Yönelik Genel Kurul Kararının Alınmasında Oy Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Ankara, 2015, s. 197-224, s. 221; AKBAY, Direnç, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, İstanbul, 2010, 1.Basım, Vedat Kitapçılık, s. 231; TAŞDELEN, Nihat, **6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, 1.Basım, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012, s. 222; ŞENER, Oruç Hami, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 5.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s.775; TEKİNALP, Ünal, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, N. 21-44; AKER, s. 101; DOĞAN, s. 110. Aksi görüş için bkz. ÇAMOĞLU, Ersin, **Limited Ortaklıktan Çıkarılma**, Batider, 2014, C. XXX, S. 3, s. 9. Ortaklıktan çıkarma kararında çıkarılan ortağın oy hakkı bulunmakla birlikte şirket sözleşmesinde aksinin kararlaştırılması halinde bunun emredici hükümler ilkesine aykırı olmayacağı yönünde bkz. BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16(1), s. 69-121, s. 101-103; Limited şirketlerde oydan yoksunluğa ilişkin TTK . 619 hükmünün yeniden gözden geçirilerek anonim şirketlere paralel olarak düzenlenmesi gerektiği, ancak böyle bir düzenleme yapılmadan limited şirketlerde çıkarılmak istenen ortağın bu kararda oy hakkından yoksun olduğunun ileri sürülemeyeceği yönünde bkz. TATLI, Burçak, **Limited Şirketlerde Çıkma, Çıkarma ve Ayrılma Akçesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1, Ocak 2021, s. 165-210, s. 178-180.

II. İKİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKETLERDE ORTAKLIKTAN ÇIKARMA KARARI ALINIP ALINAMAYACAĞINA DAİR YARGITAY KARARLARI İLE BUNLARIN HUKUKİ DAYANAKLARI:

Yargıtay'ın konuyla ilgili kararlarında, *iki ortaklı limited şirketlerde ortaklardan sadece birinin iştiraki ile toplanan genel kurulda kanunda aranan nitelikte çoğunluğun sağlanamayacak olduğu ve her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde önemli kararlardan sayılan ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için genel kurul kararı bakımından nisabın oluşmasının mümkün olmadığı görüşü istikrarlı olarak benimsenmiştir.*

Örnek olarak, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin E. 2019/3224 - K. 2020/2963 sayılı ve 17.6.2020 tarihli kararında⁵ konuyla ilgili olarak aşağıdaki gerekçelere yer verilmiştir:

“... karşı dava, karşı davacı limited şirketin ortağının haklı sebeple şirket ortaklığından çıkarılması istemine ilişkindir. İlk Derece Mahkemesince, karşı davanın kabulüyle karşı davalının çıkarılmasına, şirketin ekonomik durumu nedeniyle çıkma payı takdirine yer olmadığına karar verilmiş, davacı - karşı davalının karşı davaya yönelik istinaf istemleri Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddedilmiştir. Ancak, haklı sebeple ortağın ortaklıktan çıkarma için limited şirket tarafından mahkemeye başvurulmadan önce limited şirket genel kurulunda TTK 621/1-h maddesi uyarınca ve nitelikli çoğunluk tarafından bu kapsamda bir kararın alınması dava şartıdır. Karşı davacı tarafça bu yönde alınan genel kurul kararı dosya kapsamına sunulmuş ise de, kararın incelenmesinde genel kurula sadece diğer ortağın katıldığı ve onun olumlu oyu ile karar alındığı gözlenmektedir. TTK'nın 621. maddesi uyarınca şirket ortağının şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması konusundaki genel kurul kararlarının temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabileceği öngörülmüş olup 2 ortaklı limited şirketlerde ortaklardan sadece birinin iştiraki ile toplanan genel kurulda kanunda aranan nitelikte çoğunluğun sağlanamayacak olması karşısında mezkur karar yok hükmündedir. Bu nedenle işbu davada dava şartı olan nitelikli çoğunluk tarafından

⁵ Kararın tam metni için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> (Erişim tarihi: 23.1.2022).

alınan ortaklıktan çıkarmaya ilişkin genel kurul kararı bulunmadığı gözetilerek karşı davanın dava şartı yokluğundan reddine karar vermek gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bozulmasına karar vermek gerekmiştir ...”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin E. 2019/2945-K. 2020/879 sayılı ve 3.2.2020 tarihli kararında da⁶ aşağıdaki gerekçelerle aynı sonuca varılmıştır:

“... Dava, davalı limited şirketin genel kurul kararının iptali istemine ilişkindir. TTK'nun 621. maddesinde önemli genel kurul kararlarının düzenlenmiş olup, bu düzenleme içinde 621/1-h maddesinde “Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması.” önemli karar olarak nitelendirilmiştir. Önemli kararların temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması halinde alınabileceği madde hükmünde açıklanmıştır. Dolayısı ile davalı şirketin iki ortağının olduğu gözönüne alındığında, her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde önemli kararlardan sayılan ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için genel kurul kararı bakımından nisabın oluşması mümkün değildir. Bu nedenle 18/06/2013 tarihli genel kurulda alınan “7” numaralı karar bakımından TTK 621/h maddesindeki nisap gerçekleşmediğinden bu maddenin geçersizliğine hükmedilmesi gerekirken mahkemece bu karar bakımından davanın bölge adliye mahkemesince kısmen reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün bu nedenle davacı yararına bozulmasını gerektirmiştir ...”

Bu kararlardan, Yargıtay'ın TTK m. 621 hükmünde önemli kararlar için öngörülen nisabı sayı ve sermaye açısından ayrı ayrı yetersayıların sağlanmasını gerektiren bir “çifte nisap” olarak algıladığı, yani haklı sebeple çıkarma kararının da aralarında yer aldığı bu türden kararların alınması için, ortak sayısının en az üçte ikisinin ve esas sermayenin salt çoğunluğunun olumlu oylarının bir arada varlığını şart koştuğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar kararlarda bu husus açıkça belirtilmemiş ise de, iki ortaklı limited şirketlerde her

⁶ Kararın tam metni için bkz. <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/> (Erişim tarihi: 23.1.2022).

iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde TTK m. 621 hükmündeki nisabın oluşamayacağı yönündeki değerlendirmenin, ancak bu şekilde anlaşılması mümkündür.

Bu değerlendirmenin sonucu olarak, iki kişilik limited şirketlerde, ortak sayısının üçte ikisi oybirliği anlamına geldiğinden, ortaklıktan çıkarılmak istenen ortağın rızası hilafına çıkarma davası açılmasına dair genel kurul kararı almak ve haklı sebeplerle çıkarma davası açmak mümkün değildir. Dolayısıyla, Yargıtay'ın değerlendirmesine göre, diğer ortağın ortaklıktan çıkarılmasını isteyen ortağın şirketteki sermaye payı ne kadar büyük olursa olsun, onun tek başına alacağı bir kararla diğer ortak aleyhine ortaklıktan çıkarma davası açılmasına imkân bulunmamaktadır.

Bu noktada, Yargıtay'ın bu görüşünün değerlendirilmesi bağlamında, TTK m. 621 hükmünde “*temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması*” şeklinde ifade edilen nisabın nitelik ve anlamının belirlenmesi gerekir.

III. ORTAKLIKTAN HAKLI SEBEPLE ÇIKARMA KARARI İÇİN ÖNGÖRÜLEN NİSABIN (TTK M. 621) HUKUKİ NİTELİĞİ VE ANLAMI:

Türk öğretisindeki hâkim görüş uyarınca, TTK m. 621 hükmünde «*oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu*» şeklinde ifade edilen nisap, esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun toplantıda hazır bulunması gerektiği anlamına gelmekte olup, bu haliyle aynı zamanda bir toplantı nisabı olarak belirlendiği kabul edilmektedir⁷.

Bunun yanı sıra, toplantıda temsil olunan oyların en az 2/3'ünün de karara olumlu oy vermiş olması gerekir. Diğer bir ifadeyle, toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisi karara olumlu oy vermeli ve bu oylar en azından oy hakkı bulunan esas sermayenin salt

⁷ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, Güncellenmiş Yeniden Yazılmış 14. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019, N. 1712y; ÇOŞTAN, Hülya, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, TFM 2015/1, s. 65-73, s. 67. Bu şekilde bir “çifte engel” kuralının öngörüldüğü yönünde bkz. AKBAY, s. 218

çoğunluğunu temsil etmelidir. Bu haliyle, genel kurulda temsil edilen oyların üçte ikisi olarak ifade edilen nisabın, karar nisabı niteliğinde olduğu ifade edilmektedir⁸.

Diğer yandan, öğretide ortaya konulan diğer bir görüş uyarınca, TTK m. 621 hükmündeki nisaplar hem toplantı hem de karar nisaplarıdır⁹.

Başka bir görüş uyarınca, TTK m. 621 hükmünde bir «çifte çoğunluk» öngörülmüştür¹⁰. Buna göre, TTK m. 621 hükmünde belirtilen önemli kararların alınması için, temsil edilen oyların üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin salt çoğunluğunun bir arada bulunması şart koşulmuştur. Belirtmek gerekir ki, burada belirtilen “çifte çoğunluk”, sayı ve sermaye çoğunluğunun bir arada bulunması gereken bir durumu ifade etmeyip, oy haklarına (dolayısıyla TTK m. 618/1 uyarınca kural olarak payların itibari değerlerinin esas sermayeye olan oranına) ve oy hakkı bulunan esas sermayeye göre belirlenen nisapların bir arada bulunması gerekliliği anlamında kullanılmıştır.

Başka bir görüş, hükümde karar alınabilmesi için çifte yetersayı ya da bir başka ifade ile çifte engel öngörüldüğünü kabul etmekle birlikte, oy hakkına sahip sermayenin tamamının salt çoğunluğunun aynı zamanda dolaylı olarak toplantı yetersayısını ifade ettiğini benimsemektedir¹¹.

Öte yandan, madde metninin anlaşılır hale getirilmesi için TTK m. 621/1 hükmünün değiştirilmesi gerektiği yönünde görüşler de mevcuttur. Bu çerçevede, hükmün, “Aşağıdaki genel kurul kararları, oy hakkına sahip esas sermayenin salt çoğunluğunun hazır bulunduğu toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin olumlu oyuyla alınır.

⁸ Burada bir çifte nisaptan söz edilemeyeceği görüşüyle birlikte bu yönde bkz. ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, İstanbul 2019, N. 1712y. TTK m. 621 hükmünde belirtilen kararların alınabilmesi için, temsil edilen oyların üçte ikisi ile esas sermayenin salt çoğunluğunun birlikte sağlandığı karar yetersayısına ihtiyaç olduğu yönünde bkz. YILDIZ, Şükrü, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, İstanbul, 2007, s. 233.

⁹ TEKİNALP, Ünal, **Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2.Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, N. 22-26. Temsil edilen oyların üçte ikisinin karar nisabı ve esas sermayenin salt çoğunluğunun toplantı nisabı olduğu yönünde bkz. ÇAMOĞLU, Ersin, **Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri**, İstanbul, 2020, s. 74. ŞENER, Oruç Hami, **Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku**, Ankara, 2017, s. 598.

¹⁰ PULAŞLI, Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, Cilt: III, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 3.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018. § 69, N. 129; AKER, s. 101.

¹¹ BİÇER/HAMAMCIOĞLU, s. 354.

Bu oyların esas sermayenin yarısından fazlasını temsil etmesi şarttır.” şeklinde değiştirilmesi gerektiği ileri sürülmüştür¹².

TTK m. 621 hükmüne ilişkin madde gerekçesinde, maddenin önemli kararlar için “karar alma yetersayısını” düzenlediği belirtilmiş ve başka herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

TTK m. 621 hükmünün mehzazını teşkil eden İsviçre Borçlar Kanunu’nun 808b maddesinin Almanca metninde yer alan, “*Ein Beschluss der Gesellschafterversammlung, der mindestens zwei Drittel der vertretenen Stimmen sowie die absolute Mehrheit des gesamten Stammkapitals auf sich vereinigt, mit dem ein ausübbares Stimmrecht verbunden ist*” ifadesi, “*temsil edilen oyların üçte ikisini ve oy hakkına sahip olan toplam esas sermayenin salt çoğunluğunu bir araya getiren bir genel kurul kararı*” anlamına gelmektedir. Bu ifade, TTK m. 621 ile örtüşmektedir.

İsviçre Borçlar Kanunu’nun 808. maddesinin Fransızca metninde yer alan “*Une décision de l’assemblée des associés recueillant au moins les deux tiers des voix représentées et la majorité absolue du capital social pour lequel le droit de vote peut être exercé*” ifadesi ise, Almanca metne göre sadece «toplam» ibaresinin yer almadığı küçük bir farklılıkla, “*temsil edilen oyların üçte ikisini ve oy hakkına sahip olan esas sermayenin salt çoğunluğunu bir araya getiren bir genel kurul kararı*” anlamına gelmektedir.

İsviçre öğretisinde de, TTK m. 621 hükmünün mehzazını teşkil eden İsv. BK m. 808b hükmündeki nisabın birleştirilmiş karar ve toplantı nisapları öngören bir düzenleme olduğu görüşü hâkimdir¹³.

¹² MOROĞLU, Erdoğan, **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler**, 8.Baskı, Oniki Levha Yayınları, İstanbul, 2016, s. 388; DOĞAN, s. 63.

¹³ KRATZ, Brigitta, **CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Genossenschaft, Handelsregister und Wertpapiere – Bucheffektengesetz, Art. 772-1186 OR und BEG**, 3. Auflage, Schultless Verlag, Zürich, 2016, Art. 808b, N. 3; GASSER, Urs, EGGENBERGER, Christian, STÄUBER, Richard, - **Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, 3., überarbeitete Auflage**, Orell Füssli Verlag, Zürich, 2016, Art. 808b, N. 1.

Diğer yandan, İsv. BK m. 808b hükmündeki nisabı bir “*çifte engel (Doppelhürde)*” olarak değerlendiren yazarlar da mevcuttur¹⁴.

İsviçre hukukunda, İsv. BK m. 808b hükmündeki ağırlaştırılmış nisabın, bir taraftan limited şirketin kişisel unsurlarla bağlantısının bir yandan da azınlığın korunmasının bir belirtisi olduğu ifade edilmektedir¹⁵.

Türk ve İsviçre hukuklarındaki hâkim görüşe uygun olarak, TTK m. 621 hükmünde, “*oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu*” olarak ifade edilen nisabın toplantı nisabı ve “*temsil edilen oyların en az üçte ikisi*” şeklinde belirtilen nisabın ise karar nisabı niteliğini taşıdığı görüşünü paylaşmaktayız.

Bu çerçevede, ortaklıktan çıkarma kararı da dâhil olmak üzere, TTK m. 621 hükmünde belirtilen önemli kararların alınması için, oy hakkı bulunan esas sermayenin salt çoğunluğuna sahip olan ortakların toplantıda hazır bulunması ve kural olarak toplantıya katılan ortakların sahip oldukları sermaye paylarının itibari değerlerine göre belirlenmek üzere (TTK m. 618/1) toplantıda temsil edilen oyların en az üçte ikisinin de¹⁶ karara olumlu oy vermesi gerektiği kabul edilmelidir.

Bu görüşün sonucu olarak, TTK m. 621 hükmündeki nisapların bir “çifte çoğunluk” ya da “çifte nisap” niteliğinde olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu kararlar için, karar nisabı ile birlikte toplantı nisabı da öngörülmüş olması, bir çifte çoğunluğun söz konusu olduğu anlamına gelmez. Zira maddedeki iki nisap birbirinden farklı niteliktedir. Bir kararın toplantı nisabına bağlanması, «çifte çoğunluk» olarak nitelendirilemez; çünkü bu nisabın karar nisabından ayrı ve bağımsız olarak değerlendirilmesi gerekir.

“Çifte nisap” ya da “çifte çoğunluk” kavramı genellikle, bir kararın alınması için, ortak sayısı ve sermaye payına göre belirlenen nisapların bir arada arandığı halleri ifade edecek şekilde anlaşılmalıdır. Ortaklıktan çıkarma kararına da uygulanan TTK m. 621 hükmünde

¹⁴ SIFFER, Rino, FISCHER, Marc Pascal, PETRIN, Martin, **SHK - Stämpflis Handkommentar, GmbH-Recht Revidiertes Recht der Gesellschaft mit beschränkter Haftung (Art. 772-827 OR)**, Stämpfli Verlag, Bern, 2008, Art. 808b, N. 1

¹⁵ GASSER/EGGENBERGER /STÄUBER, Art. 808, N. 2.

¹⁶ Oyda imtiyaz bulunan hallerde, imtiyazlı oylar ile adi oyların toplamının üçte ikisi ve aynı zamanda bu oyların içinde oy hakkı bulunan esas sermayenin salt çoğunluğunun da bulunması gerekir. Bkz. PULAŞLI, **Şirketler Hukuku Şerhi**, C:III, § 70, N. 34

bu türden bir çifte nisabın öngörülmediği açıkça ortadadır. Maddede öngörülen toplantı ve karar nisaplarının her ikisinde de, TTK m. 618/1 hükmü uyarınca kural olarak sermaye paylarının itibari değerlerine göre belirlenmesi gereken oy hakları esas alınmıştır. Maddenin lafzından, ortak sayısını esas alan bir nisabın varlığını çıkarmak mümkün değildir.

Sayı ve sermaye çoğunluğunu bir arada öngören çifte nisaplar, 6102 sayılı TTK’da sadece limited şirketlerde birleşme (TTK m. 151/1-c), bölünme (TTK m. 173/2) ve tür değiştirme (TTK m. 189/1-c) kararları için öngörülmüştür. Anılan hükümler uyarınca, söz konusu kararların, *sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla* alınacağı belirtilmiştir.

TTK m. 621 hükmünde, çifte nisap arayan bu hükümlerde olduğu gibi açık bir şekilde ortak sayısına gönderme yapan “*tüm ortakların ... oylarıyla*” türünden bir düzenleme yer almamaktadır. Dolayısıyla, TTK m. 621 hükmünde sayı ve sermaye çoğunluğunu bir arada gerektiren bir çifte nisabın öngörülmüş olmadığı açıktır.

Diğer yandan, yukarıda anılan maddelerin mehzasını teşkil eden İsviçre Birleşme Kanunu (*Fusionsgesetz*) m. 18 hükmü, İsviçre’de 1.1.2008 tarihinde yürürlüğe giren limited şirketlere ilişkin Tasarı ile değiştirilmiş ve buradaki sayı ve sermaye nisabının yerine İsv. BK m. 808b hükmünde önemli kararlar için öngörülen nisaplar getirilmiştir. Bu durum dahi, limited şirketlerde sayı ve sermaye çoğunluğunu bir arada arayan pay devrine ilişkin 6762 sayılı eTTK m. 520/2 hükmündeki gibi çifte nisapların, mehz İsviçre Limited Şirketler hukukunda terk edildiğini göstermektedir. Her ne kadar limited şirketlerin hukuki yapısında anonim şirketlere göre bazı kişisel unsurlar mevcut olsa da, bu durum söz konusu şirketlerin «sermaye şirketi» vafında olması gerçeğini değiştirmez. Ortak sayısına göre hesaplanan nisaplar ise, özünde sermaye şirketlerine yabancıdır.

Dolayısıyla, Yargıtay kararlarında benimsenen, iki ortaklı limited şirketlerde her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde TTK m. 621 hükmündeki nisabın oluşamayacağı yönündeki değerlendirmeye katılmak mümkün değildir. Çalışmamızda daha önce belirtildiği üzere, iki ortaklı limited şirketlerde her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde TTK m. 621 hükmündeki nisabın oluşamayacağı yönündeki değerlendirmenin, ancak anılan maddeye göre ortak sayısı ve sermaye payını birlikte esas

alan bir çifte nisabın arandığı görüşüne dayandırılması mümkündür. Ancak yukarıda açıklandığı üzere, TTK m. 621 hükmünde sayı ve sermaye çoğunluğunu birlikte arayan bu türden bir çifte nisap mevcut değildir.

Konuyu bir örnekle açıklamak gerekirse, iki ortaklı bir limited şirkette sermayenin en az 2/3'üne (yani yaklaşık %66,66'sını) tekabül eden ve aynı oranda oy hakları bulunan paylara sahip olan ortağın, diğer ortağın da katıldığı ve dolayısıyla oy hakkına sahip payların tamamının temsil edildiği bir genel kurulda, «temsil edilen oyların en az üçte ikisi» olarak ifade edilen karar nisabı ile TTK m. 621 hükmüne uygun biçimde çıkarma kararı alması mümkündür¹⁷.

Diğer yandan, esas sermayenin 2/3'ünü bulmasa dahi, çoğunluğu teşkil eden (yani %50'den fazla ancak %66,66'dan az) ve aynı oranda oy hakkı veren paylara sahip olan bir ortağın da “oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğu” olarak ifade edilen toplantı nisabını tek başına sağlaması mümkün olduğundan, diğer ortağın katılmadığı bir genel kurulda “temsil edilen oyların en az üçte ikisi” olarak ifade edilen karar nisabına uygun olarak çıkarma kararı alması da mümkündür¹⁸.

Dolayısıyla, bu çalışmada üzerinde durulan Yargıtay kararlarının aksine, iki ortaklı limited şirketlerde TTK m. 621 hükmünde öngörülen nisabın oluşması mümkün olmadığından, ortaklıktan çıkarma kararı alınamayacağı yönündeki Yargıtay içtihadına katılmak mümkün değildir.

Ancak bu noktada belirtmek gerekir ki, TTK m. 621 hükmündeki nisaplara uygun olarak bir genel kurul kararı olmaksızın, ortaklıktan çıkarma kararı alınması ya da haklı sebeple ortaklıktan çıkarma davası açılması mümkün olmadığından, bu nisapları sağlamaya yetecek miktarda pay sahibi olmayan ortağın diğer ortak hakkında ortaklıktan çıkarma ya da haklı sebeple ortaklıktan çıkarma davası açılması yönünde karar alması mümkün değildir. Çıkarma kararının ağırlaştırılmış nisaba bağlanması, yasa koyucunun ancak ağırlaştırılmış nisabı sağlamaya yetecek kadar oy hakları bulunan paylara sahip olan

¹⁷ Bu çerçevede, ortakların pay oranlarının %90-%10, %80-%20 ya da %70-%30 şeklinde olduğu iki ortaklı limited şirketlerde, büyük ortağın küçük ortak hakkında ortaklıktan çıkarma davası açılmasına yönelik karar alması mümkündür. Bu yönde bkz. DURAL, s. 418.

¹⁸ Aynı yönde bkz. DURAL, s. 419.

büyük ortak tarafından alınacak bir karar ile azınlık ortağının çıkarılmasına cevaz verdiği ve azınlık ortağının çoğunluk ortağına yönelik bu türden bir karar alması yolunu kapattığının açık bir göstergesidir¹⁹.

SONUÇ

Sonuç olarak, çalışmamızda bahsi geçen yerleşik Yargıtay kararlarında benimsenen, *iki ortaklı limited şirketlerde ortaklardan sadece birinin iştiraki ile toplanan genel kurulda kanunda aranan nitelikte çoğunluğun sağlanamayacak olduğu ve her iki ortağın da aynı yönde oy kullanmaması halinde önemli kararlardan sayılan ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılması için genel kurul kararı bakımından nisabın oluşmasının mümkün olmadığı* yönündeki görüşün TTK m. 621 hükmü uyarınca isabetli olmadığı ve bu değerlendirmenin Yüksek Mahkeme tarafından gözden geçirilmesinin uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

AKBAY, Direnç, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları**, 1.Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.

AKER, Halit, **Anonim ve Limited Şirketlerde Ortaklık Sıfatının Sona Ermesi ve Özellikle Haklı Sebeple Fesih Davasına ilişkin Bazı Değerlendirmeler**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt:32, Sayı:1, Mart 2016, s. 63-150.

¹⁹ İsviçre hukukunda da, TTK m. 621 hükmünün mehzasını teşkil eden İsv. BK m. 808-b hükmü uyarınca, esas sermayenin salt çoğunluğunun toplantıda hazır olması şartının aranmasının, kişisel unsurların ön planda olduğu az ortaklı limited şirketlerde, bazı ortakların yokluğunda karar alınmasını engellemeye ya da zorlaştırmaya yönelik olduğu kabul edilmektedir. Bu konuda bkz. GERMANN, Sandro, **Die personalistische AG und GmbH, SSHW - Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht**, Dike Verlag, Zürich 2015, s. 553-554. Türk hukukunda sermaye çoğunluğuna sahip ortağın haklı sebeple ortaklıktan çıkarılmasının mümkün olmadığı yönünde bkz. ŞENER, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s. 905. Buna karşılık, büyük ortağın çıkarılmasının yolunu kapatan görüşün, yasa koyucunun amacına olduğu kadar ortaklar arasındaki eşitlik ilkesine de aykırı olduğu yönünde bkz. ÇAMOĞLU, **Limited Ortaklıklar Hukuku**, s. 74.

- BAHTİYAR, Mehmet, **İki Kişilik Ortaklıkta Haklı Sebep ile Çıkarma Davası ve Yargıtay Kararları**, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, 30.Sempozyum, Ankara, 2017, s. 103-130.
- BİÇER, Levent/HAMAMCIOĞLU, Esra, **Limited Şirket Genel Kurulunda Yetersayılar**, n İKÜHFD, 16 (2) 2017: 343-381.
- BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, **Limited Şirket Genel Kurulunda Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu**, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 16(1), s. 69-121.
- ÇAKIR, Ayşe, **İki Ortaklı Limited Şirkette Ortağın Çıkarılmasında Genel Kurul Kararının Aranması Problemi**, TAAD, Yıl:9, Sayı:36 (Ekim 2018), s. 241-263.
- ÇAMOĞLU, Ersin (Poroy/Tekinalp), **Ortaklıklar Hukuku II**, Güncellenmiş Yeniden Yazılmış 14. Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.
- ÇAMOĞLU, Ersin, **Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri**, İstanbul, 2020 (Limited Ortaklıklar Hukuku).
- ÇAMOĞLU, Ersin, **Limited Ortaklıktan Çıkarılma**, Batider 2014, C. XXX, S. 3, s. 5-20.
- ÇOŞTAN, Hülya, **Limited Şirkette Genel Kurul Nisapları**, TFM 2015/1, s. 65-73.
- DOĞAN, Sema Nur, **Limited Şirketler Genel Kurulunda Alınan Önemli Kararlar**, 1.Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.
- DURAL, Ali, **İki Ortaklı Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarma Davasında Ortağın Davacı Sıfatı ve Yargıtay Uygulaması**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:16, Sayı:197-198, Ocak-Şubat 2021, s. 413-421.
- GASSER, Urs, EGGENBERGER, Christian, STÄUBER, Richard, - **Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), OR Kommentar Schweizerisches Obligationenrecht, 3., überarbeitete Auflage**, Orell Füssli Verlag, Zürich, 2016.
- GERMANN, Sandro, **Die personalistische AG und GmbH, SSHW - Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht**, Dike Verlag, Zürich, 2015.

KIRCA, İsmail/GÜREL, Murat, **Limited Şirket Ortağının Kendisini Çıkarmaya Yönelik Genel Kurul Kararının Alınmasında Oy Hakkına Sahip Olup Olmadığı Sorunu**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Ankara, 2015, s. 197-224.

KRATZ, Brigitta, **CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht, Genossenschaft, Handelsregister und Wertpapiere – Bucheffektengesetz, Art. 772-1186 OR und BEG**, 3. Auflage, Schultless Verlag, Zürich, 2016.

MOROĞLU, Erdoğan, **6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler**, 8.Baskı, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.

PULAŞLI, Hasan, **Şirketler Hukuku Şerhi**, Cilt:III, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 3.Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.

SIFFER, Rino, FISCHER, Marc Pascal, PETRIN, Martin, **SHK - Stämpflis Handkommentar, GmbH-Recht Revidiertes Recht der Gesellschaft mit beschränkter Haftung (Art. 772-827 OR)**, Stämpfli Verlag, Bern 2008.

ŞENER, Oruç Hami, **Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi**, Ankara, 2020.

ŞENER, Oruç Hami, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 5.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022.

ŞENER, Oruç Hami, **Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku**, Ankara, 2017 (Limited Ortaklıklar Hukuku).

TAŞDELEN, Nihat, **6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklıklarda Çıkma Çıkarılma ve Fesih**, 1.Basım, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012.

TATLI, Burçak, **Limited Şirketlerde Çıkma, Çıkarma ve Ayrılma Akçesi**, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1, Ocak 2021, s. 165-210.

TEKİNALP, Ünal, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015.

TEKİNALP, Ünal, **Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2.Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.

YILDIZ, Şükrü, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, İstanbul 2007.